

Assen, 8 september 2023
Ons kenmerk 202300189-01086336

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (HIERNA WNB)

Ontheffinghouder : Woonconcept
Activiteit : Isolatie complex 23
Locatie : Complex 23 in Meppel aan De Vissersingel, Thorbeckelaan, Groen van Prinsterenstraat en de Van Houtenstraat.

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte van deze ontheffing tot en met 1 februari 2027.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Woonconcept voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2 en 4 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen, wegnemen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het opzettelijk verstoren van huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*) en Huiszwaluw (*Delichon urbica*). Daarnaast is ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 2 en 4 waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen en het opzettelijk verstoren van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*),

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden behorend bij dit besluit.
- 1.3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

- 1.7. Bij de melding hoort eveneens te worden aangegeven welk ecologisch adviesbureau de ecologische begeleiding biedt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het meest actuele ecologisch werkprotocol mee te zenden. Indien er tussentijds wordt gekozen om met een ander ecologisch adviesbureau door te gaan, dan dient dit schriftelijk gemeld te worden aan het bevoegd gezag middels vth@drenthe.nl, onder vermelding van het kenmerk van het besluit.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1. Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het 'Activiteitenplan isolatiewerkzaamheden complex 23, Meppel d.d. 13 januari 2023, door Ecogroen' (hierna: Activiteitenplan), behorend bij dit besluit.
- 2.2. Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige én in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijzigingen dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de voorgestelde werkwijze behorend bij de aanvraag.
- 2.3. De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name bij de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit ecologisch werkprotocol te worden uitgevoerd.
- 2.4. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient duidelijk naar voren te komen wanneer en op welke ecologische wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan het bevoegd gezag.
- 2.5. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de woningen van complex 23 in Meppel meer aanwezig zijn.

Huismus

- 2.6. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de huismus. Gezien de functie van het projectgebied voor het broedseizoen loopt deze periode globaal van 15 maart t/m 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
- 2.7. De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 38 duurzame tijdelijke nestplaatsen, geschikt voor de huismus aan te bieden, gelijk aan de nestkasten in bijlage 4 in het Activiteitenplan, met inachtnaam van de gewenningsperiode voor de soort.
- 2.8. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente nestplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de huismus. Verwijdering van deze tijdelijk kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode, dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ter zake kundige ecooloog is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.9. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de oorspronkelijke nestplaatsen natuurvrij gemaakt te worden onder begeleiding van/door een ter zake kundige ecooloog voor 1 maart 2024. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de huismus dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.

- 2.10. Bij het natuurvrij maken dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de huismus. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.11. Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen huismussen in de nestplaatsen meer aanwezig zijn.
- 2.12. De ontheffinghouder dient voor de permanente situatie minimaal 560 meter verhoogd vogelschroot op minimaal de derde rij dakpannen te realiseren, zodat de ruimte onder de vogelschroot geschikt is voor de huismus, conform het Activiteitenplan.
- 2.13. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de huismus dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de huismus en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

Gierzwaluw

- 2.14. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de gierzwaluw. Gezien de functie van het projectgebied voor het broedseizoen loopt deze periode globaal van 15 april t/m 15 augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw.
- 2.15. De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 50 duurzame nestkasten van het type IB GZ 03 Inbouwsteen Gierzwaluw, geschikt voor de gierzwaluw aan te bieden in de kopgevels van de woningblokken waar geen vleermuizen aanwezig zijn, waarvan er 20 tijdens het broedseizoen van 2024 beschikbaar moeten zijn. De overige 30 kasten die zich bevinden in de woningen waarvan de werkzaamheden doorlopen in het broedseizoen dienen tijdelijk dichtgezet te worden tot de werkzaamheden zijn voltooid. De 50 nestkasten zijn geplaatst in week 6 van 2023. Daarnaast dienen er nog 10 permanente voorzieningen gerealiseerd te worden die voor 1 april 2024 gereed moeten zijn. Dit conform het Activiteitenplan.
- 2.16. Deze kasten dienen tenminste tot één jaar nadat de permanente nestplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gierzwaluw, maar bij voorkeur permanent te blijven hangen als extra groene plus. Verwijdering van deze externe kasten mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ter zake kundige ecooloog is vastgesteld dat de kasten niet in gebruik zijn.
- 2.17. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de oorspronkelijke nestplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog na het broedseizoen in september 2023 en voor het broedseizoen in maart 2024. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de gierzwaluw dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.18. Bij het natuurvrij maken dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de gierzwaluw. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.19. Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen gierzwaluwen in de nestplaatsen meer aanwezig zijn.
- 2.20. De ontheffinghouder dient in de permanente situatie 50 permanente neststenen van het type 'IB GZ 03 Inbouwsteen Gierzwaluw' of vergelijkbaar te realiseren. Daarnaast dienen er nog 10 permanente neststenen gerealiseerd te worden voor de gierzwaluw, conform het Activiteitenplan.

- 2.21. Zowel externe als in pandige voorzieningen voor de gierzwaluw dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gierzwaluw en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

Huiszwaluw

- 2.22. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode(s) van de huiszwaluw. Gezien de functie van het projectgebied voor het broedseizoen loopt deze periode globaal van 1 mei t/m 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huiszwaluw.
- 2.23. De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 2 duurzame nestkasten, geschikt voor de huiszwaluw aan te bieden, conform het Activiteitenplan.
- 2.24. Voorafgaand aan de werkzaamheden dienen de oorspronkelijke nestplaatsen natuurvrij gemaakt te worden onder begeleiding van/door een ter zake kundige ecooloog voor 1 maart 2024. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de huismus dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.25. Bij het natuurvrij maken dient er rekening gehouden te worden met de kwetsbare periode van de huiszwaluw. Er dient voorkomen te worden dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode plaatsvinden.
- 2.26. Maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld te zijn dat er geen huiszwaluwen in de nestplaats meer aanwezig is.
- 2.27. De ontheffinghouder dient in de permanente situatie de huidige nestkom weer beschikbaar te maken van de huiszwaluw en/of twee duurzame nestkasten geschikt voor de huiszwaluw aan te bieden.

Gewone dwergvleermuis

- 2.28. De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. Rekening houdend met de vastgestelde verblijfplaatsen binnen het projectgebied loopt de meest kwetsbare periode globaal van 1 april t/m 1 november. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van voornoemde soort.
- 2.29. De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de werkzaamheden, minimaal 12 permanente vleermuiskasten van het type IB VL 05 Inbouwsteen Vleermuizen (geplaatst in week 6 van 2023) en minimaal 2 inbouw kraamkasten van het type Kraamkast VMPMK1 (geplaatst in week 6 van 2023) , geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden, conform het Activiteitenplan.
- 2.30. Er dient bij het plaatsen van de vleermuiskasten een gewenningsperiode in acht genomen te worden van minimaal 6 maanden voor de zomer- en paarverblijfplaatsen (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) en één kraamseizoen voor de kraamverblijfplaats waardoor de gewone dwergvleermuis in staat is om de nieuwe verblijfplaatsen te lokaliseren, gezien dit het actieve seizoen van de diersoort betreft.

- 2.31. De woningen dienen maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden in de actieve periode van de vleermuizen, zodat er geen verstoring plaatsvindt tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Dit dient in september 2023, maar uiterlijk voor 15 oktober 2023 te hebben plaats gevonden. Dit dient uitgevoerd te worden conform het gestelde in het Activiteitenplan. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van chemische middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van porschuim. Kleine wijzigingen met betrekking tot het natuurvrij maken welke geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de vleermuizen dienen te worden vermeld in het ecologisch logboek.
- 2.32. Er dient voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig natuurvrij gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na de betreffende kwetsbare periode(s) plaatsvinden.
- 2.33. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient er minimaal drie nachten met voor vleermuizen geschikte omstandigheden (>10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht te worden met het starten van de werkzaamheden. De uitvliegcheck dient door een ecologisch toezichthouder uitgevoerd te worden om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Is dit niet het geval dienen extra maatregelen getroffen te worden om de bebouwing wel ongeschikt te maken.
- 2.34. De ontheffinghouder dient voor de permanente situatie minimaal 24 inbouwkasten (van het type IB VL 05) en minimaal 4 kraamkasten (van het type Kraamkast VMPMK1), geschikt voor de gewone dwergvleermuis aan te bieden conform het Activiteitenplan.
- 2.35. Bij het plaatsen van de vleermuiskasten dient rekening gehouden te worden met het bieden van vrije in- en uitvliegopeningen, waarbij geen obstakels binnen drie meter van de locatie aanwezig mogen zijn en de in- en uitvliegopeningen dienen vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring.
- 2.36. Zowel de tijdelijke als permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen geplaatst te worden conform het meest actuele Kennisdocument van BIJ12 voor de gewone dwergvleermuis en/of op basis van expert judgement van de ter zake kundige ecooloog.

3. Overige voorschriften

- 3.1. Een ecologisch deskundige op het gebied van de soort(en) waarvoor ontheffing is verleend, dient tenminste aanwezig en/of betrokken te zijn tijdens de volgende momenten:
 - 3.1.1. bij het natuurvrij maken, voorafgaand aan de werkzaamheden;
 - 3.1.2. tijdens het aanbrengen van de alternatieve verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - 3.1.3. tijdens het aanbrengen van de verhoogde vogelschrot;
 - 3.1.4. bij het dichtzetten van de inbouwkasten voor gierzwaluw voorafgaand aan het eerstvolgende broedseizoen waar de werkzaamheden voortduren tijdens dit broedseizoen;
 - 3.1.5. bij het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen voor de soorten.
- 3.2. Bovenstaande momenten worden beschreven in het ecologisch logboek door de ter zake kundige ecooloog.

4. Zorgplicht

- 4.1. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten, zoals het verwijderen van bosschages en bomen of kunstmatige lichtverstoring, dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden dat de effecten tot het minimum worden beperkt.

- 4.2. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten. De werkzaamheden dienen zoveel als mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet mogelijk is, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het projectgebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld tot na het broedseizoen van die betreffende vogelsoort. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ter zake kundige ecoloog.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

M. Middel MA,
Themamanager
Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- ontheffinghouder Woonconcept (digitaal);
- Adviesbureau Ecogroen (digitaal);
- het College van Burgemeester en Wethouders van Meppel (digitaal).

Ontheffingstermijn

Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. Om onnodige vertraging van het traject te voorkomen wordt in dat geval geadviseerd om minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen.

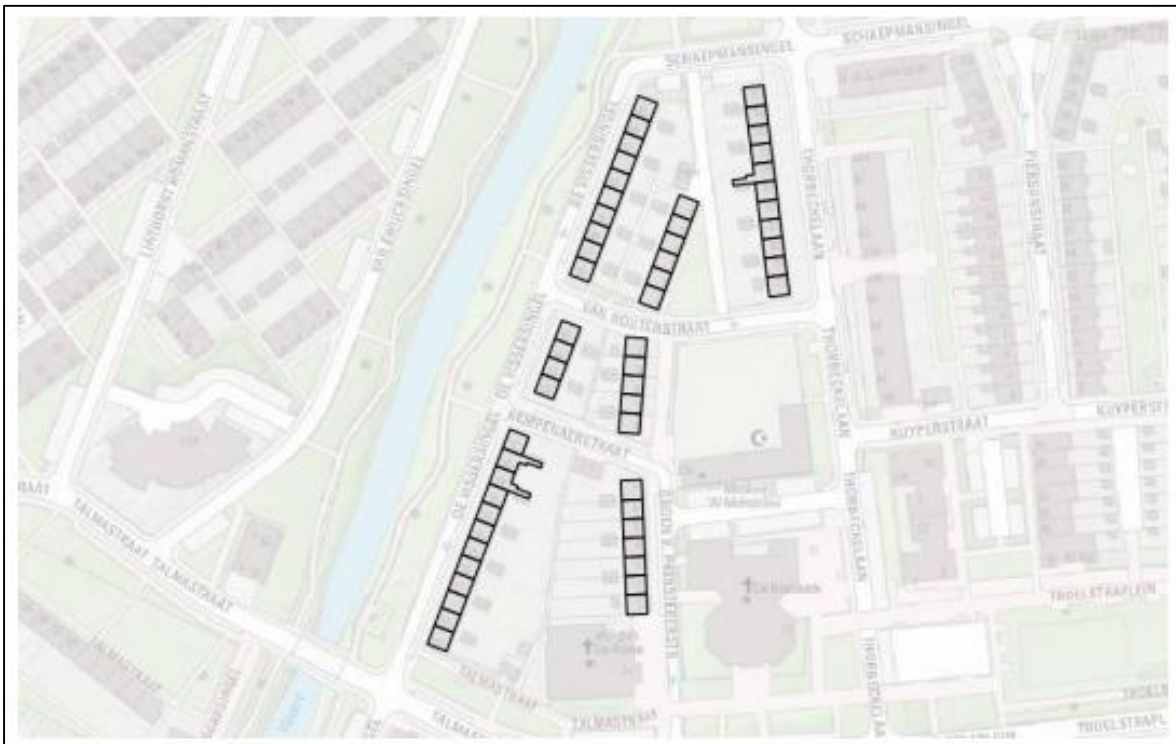
Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 19 januari 2023 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van Ecogroen namens Woonconcept (hierna ontheffinghouder). De aanvraag heeft betrekking op het isoleren van vloeren, spouwmuuren en daken en het vervangen van kozijnen van complex 23, gelegen aan de Vissersingel, Thorbeckelaan, Groen van Prinsterenstraat en de Van Houtenstraat in de gemeente Meppel. De ontheffinghouder heeft ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en 4 van de Wnb voor de huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus Apus*) en huiszwaluw (*Delichon urbica*) en in artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Wnb voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Figuur 1: Projectgebied (bron: Activiteitenplan isolatiewerkzaamheden complex 23, Meppel d.d. 13 januari 2023, door Ecogroen)

2. Wettelijk kader

De diverse aangetroffen diersoorten binnen het plangebied worden beschermd volgens diverse beschermingsregimes van de Wet natuurbescherming.

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus, gierzwaluw en huiszwaluw zijn beschermde inheemse vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover

het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie en de Beleidsregels Wet natuurbescherming Provincie Drenthe bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het daarnaast verboden om vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te (ver)storen.

2.2 *Habitatrichtlijn*

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse zoogdiersoort als bedoeld in bijlage IV onderdeel a bij de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven alsmede essentiële vliegroutes en foerageergebieden leidend naar deze verblijfplaatsen. Voornoemde is van vitaal belang voor een gunstige staat van instandhouding van de vleermuizen. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing aangevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijke, opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis. Om die reden is ontheffing van de verbodsbepaling in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb eveneens noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

3. **De situatie**

De ontheffinghouder is voornemens om de woningen aan de Vissersingel, Thorbeckelaan, Groen van Prinsterenstraat en de Van Houtenstraat (complex 23 te Meppel) te renoveren en isoleren. Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom van Meppel en is omgrensd door bebouwing. Ten westen van het plangebied ligt het kanaal de Oude Vaart. In de tuinen van de woningen rondom het projectgebied is (openbaar) groen aanwezig in de vorm van gras, struiken en bomen. De woningen zijn uit 1953 en hebben een spouw. De gevels van de woningen zijn niet voorzien van open stootvoegen. De woningen hebben een dakpannen dak met overhangende kantpannen aan de kopgevels. Op de kopgevels zit tevens bij enkele huizen en ruimte tussen de dakgoot en de eerste dakpan. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden zijn mogelijk onder de Wnb vallende beschermde soorten betrokken. De start van de werkzaamheden staat gepland voor februari 2024.

3.1 *Uitgevoerd onderzoek*

De initiatiefnemer heeft Ecogroen opdracht gegeven het projectgebied te onderzoeken. Op 18 april 2019 heeft een ecooloog een veldbezoek gebracht om de geschiktheid van het projectgebied voor bepaalde soorten te inventariseren. Daarnaast is bureaustudie uitgevoerd door het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF). Naar aanleiding van de quickscan is nader onderzoek uitgevoerd naar huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen en vleermuizen. Het onderzoek naar vleermuizen is onder gunstige weersomstandigheden en conform het op dat moment meest actuele vleermuisprotocol (BIJ12, 2017) uitgevoerd. Het onderzoek naar de huismus vond plaats conform het kennisdocument huismus (BIJ12, 2022), het onderzoek naar gierzwaluwen werd grotendeels uitgevoerd conform het kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2023a) en het onderzoek naar huiszwaluwen is meegenomen tijdens de onderzoek rondes van de gierzwaluw. De duur van het gierzwaluw onderzoek heeft twee van de vier onderzoek rondes niet lang genoeg geduurd. Maar doordat er een extra onderzoek ronde heeft plaatsgevonden en daarbij meerdere nestlocaties zijn aangetroffen wordt deze onderzoeksinspanning als voldoende beschouwd. Naar aanleiding van de onderzoeken is geconcludeerd dat binnen het projectgebied 19 nestplaatsen van de huismus, 10 nestlocaties van de gierzwaluw, één nestlocatie van de huiszwaluw binnen het projectgebied aanwezig zijn. Daarnaast zijn er nog twee zomerverblijven, één paarverblijfplaats en één kraamverblijfplaats gewone dwergvleermuis aanwezig binnen het projectgebied. Mogelijk worden verblijfplaatsen van de vleermuis ook door één of enkele dieren gebruikt als winterverblijfplaats. Essentiële foerageergebieden en vliegroutes worden tijdens de werkzaamheden niet aangetast en verlies hiervan wordt daarom niet verwacht.

3.2 *Tijdelijke compensatie*

Door de werkzaamheden zullen verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluw en vleermuizen verloren gaan. Ter overbrugging van de periode tot realisatie van de permanente, nieuwe situatie dient tijdelijke compensatie aangeboden te worden voor deze soorten.

Huisumus

Voor de huismussen dienen er tijdelijke verblijfplaatsen aangebracht te worden voor de 19 aangetroffen nestplaatsen ter overbrugging van de periode van de werkzaamheden. Er worden in totaal 13 nestkasten (39 nestplaatsen) opgehangen binnen een straal van 200 meter van de huidige nestplaatsen. Daarnaast dient de omgeving van de tijdelijke nestkasten voldoende schuilmogelijkheden te bieden voor de huismus. De 13 duurzame kasten die worden opgehangen voor de huismus staan weergegeven in bijlage 4 van het Activiteitenplan en worden geplaatst minimaal drie maanden voor aanvang van de werkzaamheden, waardoor rekening is gehouden met voldoende gewenningstijd. Daarnaast blijkt uit de omgevingscheck dat er voldoende alternatieve (niet bezette) verblijfplaatsen van de huismus voorhanden zijn.

Gierzwaluw

Door de renovatie- en isolatiewerkzaamheden komen 10 nestlocaties voor de gierzwaluw te vervallen. Ter overbrugging van de werkzaamheden worden per vervallen nestplaats, 5 kasten geplaatst in de omgeving van het projectgebied. Dit komt dus neer op vijftig nestkasten in totaal. In week 6 van 2023 zijn de kasten van het type 'IB GZ 03 Inbouwsteen Gierzwaluw' (of kwalitatief vergelijkbaar) geplaatst in de directe omgeving van het projectgebied zo dicht mogelijk bij de huidige nestplaatsen en conform het Activiteitenplan. De panden waaraan de nestkasten worden geplaatst dienen zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen te hebben als de panden waar de huidige nestlocaties zich bevinden.

Huiszwaluw

Als gevolg van de werkzaamheden is één nestlocatie mogelijk tijdelijk niet beschikbaar doordat deze preventief wordt verwijderd of wordt dichtgezet. Vooraf aan de werkzaamheden zijn er twee huiszwaluwkasten opgehangen.

Gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis dienen er tijdelijke verblijfplaatsen aangebracht te worden voor de twee zomerverblijfplaatsen, één paarverblijfplaats en één kraamverblijfplaats. Ter overbrugging van de periode van de renovatie- en isolatiewerkzaamheden zijn voor de zomer- en paarverblijfplaats twaalf permanente vleermuiskasten geplaatst. Deze zijn in week 6 van 2023 geplaatst en zijn van het type 'IB VL 05 Inbouwsteen Vleermuizen' (of kwalitatief vergelijkbaar), onder andere geschikt voor de gewone dwergvleermuis. De kasten zijn geplaatst conform het Activiteitenplan, in de omgeving van het projectgebied en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Door het vroegtijdig plaatsen van de kasten en het feit dat de werkzaamheden in februari 2024 zullen starten, wordt voldoende rekening gehouden met de zes maanden durende gewenningsperiode, waarbij zowel de huidige als de nieuwe/tijdelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn. Voor de kraamverblijfplaats zijn twee inbouwkasten van het type 'Kraamkast VMPMK1' geplaatst. Deze zijn in week 6 van 2023 geplaatst. De kasten zijn geplaatst conform het Activiteitenplan, in de omgeving van het projectgebied en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Door het vroegtijdig plaatsen van de kasten, wordt voldoende rekening gehouden met de gewenningsperiode van één kraamseizoen van de gewone dwergvleermuis, waarbij zowel de huidige als de nieuwe/tijdelijke verblijfplaatsen aanwezig zijn.

3.3 *Permanente mitigatie*

Doordat er verblijfplaatsen zijn aangetroffen van huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluw en vleermuizen binnen het projectgebied, dienen de verblijfplaatsen in de permanente situatie met de juiste migratiefactor van de soort te worden teruggebracht.

Huismus

Voor huismussen is de omgeving erg belangrijk. Deze zal door de renovatie- en isolatiewerkzaamheden niet veranderen. Wel gaan er 19 nestlocaties verloren door de werkzaamheden. Daarom wordt er tijdens de werkzaamheden bij alle woningen binnen het projectgebied verhoogd vogelschroot aangebracht op minimaal de 3e rij dakpannen. Het betreft in totaal circa 560 meter verhoogd vogelschroot. De vogelschroot wordt gerealiseerd conform het Activiteitenplan. Hiermee zijn de permanente maatregelen voldoende en wordt er ruimschoots voldaan aan de verdubbeling van het aantal aangetroffen verblijfplaatsen.

Gierzwaluw

In de permanente situatie dienen voor elk aangetroffen nestplaats vijf verblijfplaatsen gerealiseerd te worden. Dit wordt uitgevoerd door het plaatsen van 50 permanente gierzwaluwkasten van het type 'IB GZ 03 Inbouwsteen Gierzwaluw' (of kwalitatief vergelijkbaar). Hiervan zijn er 20 tijdens het broedseizoen 2024 beschikbaar. De overige 30 kasten bevinden zich in woningen waarvan de werkzaamheden doorlopen tot in het broedseizoen. Deze kasten worden voor het broedseizoen tijdelijk dichtgezet om verstoring van gierzwaluwen te voorkomen. Zodra de werkzaamheden aan het betreffende blok afgerond zijn worden de kasten vrijgegeven. Tijdens de isolatiewerkzaamheden worden nog eens 10 permanente voorzieningen gerealiseerd die voor 1 april 2024 gereed zijn. Per kopgevel zijn vijf neststenen zo hoog mogelijk in de gevel gemetseld. De neststenen worden geplaatst op dezelfde plek of in de buurt van de huidige nestplaatsen. De kasten zijn geplaatst conform het Activiteitenplan. Na afronding van de werkzaamheden zijn in totaal zestig alternatieve nestlocaties voor de gierzwaluw aanwezig. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de compensatiefactor vijf.

Huiszwaluw

Na het afronden van de werkzaamheden aan het woningblok met de nestlocatie van huiszwaluw wordt de nestkom weer op dezelfde plek terug geplaatst.

Gewone dwergvleermuis

In de permanente situatie dienen de vier aangetroffen verblijfplaatsen maal vier gemitigeerd te worden. Voor de zomer- en paarverblijfplaatsen worden 12 permanente vleermuiskasten (vier per kopgevel) van het type 'IB VL 05 Inbouwsteen Vleermuizen' of vergelijkbaar ingemetseld. Tijdens de isolatiewerkzaamheden worden aanvullend twaalf vleermuiskasten gerealiseerd. Deze worden geplaatst in de kopgevels met de vastgestelde zomer- en paarverblijven. De kasten zijn geplaatst conform het Activiteitenplan. Door het plaatsen van 24 permanente vleermuiskasten wordt er ruim voldoende gecompenseerd.

Kraamverblijfplaats

Voor de kraamverblijfplaats worden er 4 permanente kraamkasten van het type 'kraamkast VMPMK1' ingemetseld. Deze kasten worden geplaatst op de kopgevel van de aangetroffen kraamverblijfplaats of op kopgevels in de buurt van de aangetroffen kraamverblijfplaats. De kasten zijn geplaatst conform het Activiteitenplan. Deze maatregelen worden als voldoende beschouwd. De kasten worden als geschikt beschouwd omdat het om een afsplitsing van een grotere kraamkolonie lijkt te gaan uit de omgeving. Aangezien de kraamkolonie bij één bezoek, laat in het seizoen (04-07-2022), is aangetroffen en het om 11 exemplaren gaat.

3.4 *Natuurvrij maken*

Voordat de werkzaamheden uitgevoerd worden moet met zekerheid gesteld worden dat er geen dieren meer aanwezig zijn in de woningen. Door voorafgaand aan de werkzaamheden de woningen 'natuurvrij' te maken wordt voorkomen dat de dieren aanwezig kunnen zijn tijdens de werkzaamheden.

Huismus

De nestplaatsen van de huismus worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het afdichten van de toegangen tot het dak met gaas en rugvulling. Zoals de ruimte tussen de dakgoot en eerste rij dakpannen, ruimtes bij de gevelpannen en ruimtes tussen de dakgoot en de onderste pannen op de hoeken. Voorafgaand aan deze handelingen worden de buitenste rij pannen verwijderd of wordt er op deze pannen geklopt om aanwezige vogels de bebouwing te laten verlaten. De nestplaatsen dienen buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden wat betekend dat dit uitgevoerd kan worden vanaf 1 september 2023, maar alleen wanneer de eventuele nog aanwezige jongen vliegvlug zijn en het nest zelfstandig kunnen verlaten. Wanneer de ecooloog heeft geconcludeerd dat er geen huismussen meer in de woningen aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten.

Gierzwaluw

De nestplaatsen van de gierzwaluw worden voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het afdichten van de toegangen tot het dak met gaas en rugvulling. Zoals de ruimte tussen de dakgoot en eerste rij dakpannen, ruimtes bij de gevelpannen en ruimtes tussen de dakgoot en de onderste pannen op de hoeken. De nestplaatsen dienen buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden wat betekend dat dit uitgevoerd kan worden vanaf 1 september 2023. De nestplaatsen worden voordat de gierzwaluw terugkeert in Nederland ongeschikt gemaakt, waardoor zij op moment van de start van de werkzaamheden zich niet bevinden in de nestplaatsen.

Huiszwaluw

De kunstmatige huiszwaluwkom wordt verwijderd na het broedseizoen van 2023.

Gewone dwergvleermuis

Om te voorkomen dat vleermuizen in de woningen aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden zullen invliegopeningen dichtgezet worden. Dit wordt gedaan door openingen aan de kopse kant van de woningen dicht te zetten met rugvulling en door het plaatsen van de zogenoemde exclusion flaps. De voorwaarden voor goed gebruik van deze 'exclusion flaps' is dat het gehele woningblok ongeschikt

gemaakt wordt omdat vleermuizen gebruiken maken van diverse invliegopeningen. Het ongeschikt maken wordt gedaan in september of oktober 2023 wat tevens in het actieve seizoen is van de vleermuis, waarbij vleermuizen de verblijfplaatsen wel kunnen verlaten, maar niet meer terug naar binnen kunnen. Per kopgevel worden drie exclusion flaps geplaatst. Bij het natuurvrij maken dient geen gebruik gemaakt te worden van chemische middelen welke de gezondheid van de dieren kunnen schaden, zoals het gebruik van perschuim. Na het ongeschikt maken voor vleermuizen wordt minimaal drie nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Door de ecologisch deskundige wordt een uitvliegcheck uitgevoerd om na te gaan of vleermuizen de bebouwing daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn, dan worden extra maatregelen getroffen om de bebouwing wel ongeschikt te maken. De aanwezige reeds ingemetselde vleermuiskasten worden niet dichtgezet en dienen tijdens de werkzaamheden toegankelijk te blijven voor vleermuizen.

4. Overwegingen

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wnb.

4.1 Alternatievenafweging

Het uitvoeren van de isolatiewerkzaamheden is gebonden aan de woningen en kan niet op een andere locatie worden uitgevoerd. Alternatieve inrichtingsplannen zijn geen optie, aangezien met alternatieve inrichtingsmaatregelen niet de beoogde energieprestatie worden behaald of geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten (bijv. sloop-nieuwbouw). Voor verduurzaming van de woningen moeten de spouwmuren en daken geïsoleerd worden. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en gewone dwergvleermuis worden alle nodige en mogelijke voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning is zoveel als mogelijk aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en vleermuizen. Beoogde werkzaamheden vinden grotendeels plaats in de ecologisch meest gunstige periode.

Door buiten de kwetsbare periode van de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en de gewone dwergvleermuis te werken, de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren en voldoende alternatieven aan te bieden gedurende en na uitvoering van de werkzaamheden onder toezicht van een ter zake kundige ecooloog, wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten in het projectgebied. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

4.2 Belangenafweging

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3 van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8 van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

De verduurzaming van de woningen draagt bij aan vermindering van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de woningen. Dit heeft een positieve bijdrage aan het realiseren van milieudoelen die zijn opgenomen in de energieagenda van de overheid (Ministerie van Economische Zaken, 2016). Door het verlagen van energieverbruik en daarmee de uitstoot van broeikasgassen dient het project een

dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor milieu wezenlijk gunstige effecten’.

Tevens zijn de huidige woningen slecht of niet (voldoende) geïsoleerd en is het klimaat in de woningen niet optimaal als het gevolg van vocht en tocht. Dit leidt tot schimmelvorming in de woningen en een ongezond leefklimaat wat kan zorgen voor het ontstaan of verergeren van luchtwegklachten bij de bewoners. De woningen zijn na de werkzaamheden beter geïsoleerd waardoor een gezonder leefklimaat voor de bewoners ontstaat. Hierdoor dient het project het belang volksgezondheid of openbare veiligheid.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

4.3 *Staat van instandhouding*

Er is een onderscheid te maken in de landelijke en lokale staat van instandhouding. Per categorie mogen de werkzaamheden geen negatieve invloed hebben.

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als ongunstig en laat na jaren van daling sinds 2002 een stijging zien. De landelijke populatie broedparen wordt geschat op 600.000-1.000.000 (www.sovon.nl). De laatste jaren vertoont de populatie in Drenthe een matige toename nadat de totale landelijke populatie een dalende trend liet zien. Deze afname werd vermoedelijk onder andere veroorzaakt door renovatie en isolatie van woningen, dit in combinatie met een afname van voedselaanbod en dekking en een toename van predatie.

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is beoordeeld als gunstig. De landelijke populatie broedparen wordt geschat op 45.000–70.000 (www.sovon.nl). In Drenthe komt de gierzwaluw in kleine aantallen verspreid over de provincie voor. De trend van de populatie gierzwaluwen in Drenthe is onbekend. De verwachting is dat de lokale staat van instandhouding van bovengenoemde soort niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding?

Huiszwaluw

De landelijke staat van instandhouding van huiszwaluw is beoordeeld als ‘zeer ongunstig’. De landelijke aantallen namen sinds ongeveer 1970 sterk af. De soort verdween in deze periode uit nagenoeg alle grote steden, terwijl de aantallen in dorpen en kleine steden onder druk stonden. Sinds de eeuwwisseling vertonen de aantallen enig herstel. De verwachting is dat de lokale staat van instandhouding van bovengenoemde soort niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is beoordeeld als onbekend. Dat de staat van instandhouding als onbekend wordt beoordeeld heeft te maken met de grote hoeveelheid aan verduurzamings- en onderhoudsprojecten die tegenwoordig uitgevoerd worden. De verwachting is dat hierbij veel verblijfplaatsen en waarschijnlijk ook vleermuizen verloren gaan. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen. De verwachting is dat de lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis soort niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding

Conclusie

Door het treffen van de juiste en voldoende alternatieve maatregelen voor de soorten zoals in bovenstaande staat omschreven, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet verwacht.

4.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden dat negatieve effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige (beschermde) soorten ten einde is.

5. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in dit besluit.